

Književnost in umetnost.

„Skaterimi sredstvi je mogoče kmetovalcu pridelke svojih travnikov in deteljišč pomnožiti? (Spisal Andrej Drogenig, kmetovalec in poročevalec za varstvo rastlin c. kr. poljedelskega ministerstva.) Ravnokar je izšla ta zanimiva knjižica vrliga našega Drogeniga. Knjižica obsega 15 strani in 5 slik ter je strokovnjaško spisana. V poljudnih besedah razpravlja uspehe poizkusov na posestvih 10 gospodarjev. Knjižica govori nadalje o obdelovanju travnikov v splošnem, o pridelanju krme na njivah, o nakupu itd. Pečali se bodemo s knjižico še posebej. Za danes pa že čestitamo g. Drogenigu za lepe uspehe, ki jih je dosegel na gospodarskem polju s pridnim svojim delom. Kdor se zanima za knjižico, temu jo g. Drogenig, gospodar v Kačjem Dolu pri Podplatu, gotovo rad pošlje, ako se mu preje marke pošlje.

Gospodarske.

Kmetje, napredujmo nekoliko bolj naglo! Človeku je že prirojen, da misli o sebi, kar le more dobro. Saj pa je tudi popolnoma res, da je najtežje spoznavati samega sebe. Ravno za to pa, ker misli večina naših kmetov, da bi ne znal pod danimi razmerami nikdo boljše gospodariti, napredujemo pri nas v kmetijstvu jako počasi. Dasi tudi se nahajamo v sredini Evrope, smo vendarle še daleč celo za nekaterimi neevropskimi narodi, kar se kmetijstva tiče. Pri nas kmet samo ječi pod težo bremen in si noče pomagati. Mi smo se tako močno oprijeli starih navad, katere pa niso za današnje čase, da se jih ne moremo in ne moremo izbežiti. Kako drugačni so n. pr. ameriški kmetje! Tudi v Ameriki je pomanjkanje delavcev in tudi tam ni dežela, po kateri se cedi med in mleko. Kakor pri nas, morajo se tudi v novem svetu bojevati kmetje proti raznoterim sovražnikom in težkočam. Toda oni jih premagajo, ker so delavni in, kar je poglavitno, podjetni. Tam seveda ne boš videl kmeta, ki pleje in osipa turščico z ročnim orodjem. Parni in električni stroji opravljajo, kar delajo pri nas ljudje in živina. Amerikanec ima glavo na pravem mestu, zato izkorišča moči, ki mu jih v obilici nudi brezplačno mati narava. Zato pa obdeluje v Ameriki po 200 oralov zemljišča in še več samo ena družina. Pa kaj bi govoril o Amerikancih, ki so tako daleč! Poglejmo rajši nekoliko v bližnjo Švico in primerjajmo jo z našimi gorami! Naravne razmere so približno enake; kak stranski razloček pa je v blagostanju! Tam bogastvo, pri nas revščina! To pa vse radi tega, ker obdeluje švicarski kmet vse drugače svoje travnike in pašnike kot naš kmet in ker se pazi v Švici na živinorejo mnogo bolj, nego pri nas. Tam se dela z glavo — pri nas po stari navadi. Z veseljem pa moramo priznati, da se je pričelo zadnji čas tudi pri nas nekoliko bolj napredovati. Že mnogo jih je, ki priznavajo, da ne pridemo po dosedanj pot do rešitve, in da je potrebna temeljita preemba. Koliko jih nam je n. pr. zagotovilo, da je vse resnica, kar pišemo v našem listu, če pogledamo pa na njihovo posestvo, najdemo presneto malo izkoriščenih naših nauk. Zagotavljamo vas, dragi čitatelji, da nas bo bolj veselilo, ako se boste po dobrih naukih ravnali, nego da jih boste hvalili. Ne rečemo sicer, da ne dela nikdo, kakor v listu svetujemo, toda premalo je takih gospodarjev pri nas in zato napredujemo prepočasi. Kmetje! Če ste spoznali kak nauk kot dober ravnajte se po njem. Ne odlašajte preveč z rešitvijo. Potem se bo reklo o vas, da napredujete. Vseled revščine, ki je nastala radi dolgotrajne brezbriznosti, res ne more vsakdo tako delati, kakor bi rad, toda mnogo je reči, ki se dajo brez posebnih stroškov popraviti. Vzlasti svetujemo našim revniškim kmetom sledeče popravke na kmetiji: zboljšanje hleva in gnojišča, zboljšanje in gnojenje travnikov, pridelovanje več krme, naprava sadovnjakov in vinogradov, vrtnarstvo, odbiranje pri vzgoji živine, vzlasti pa uporabo boljšega kmetijskega orodja. Vse svoje posestvo vrnajmo tako, da bodemo čim več dela opravili z živino in uporabljali čim manj delavskih moči. Kako je treba to delati, o tem smo že večkrat pisali v našem listu. Kdor

da je hipoma bila mrtva; niti za poznati ni bila več, tako se ji je glava raztreščila. Čudno! Njeno mati je pred par leti odnaka usoda zadela — in še več — komaj par korakov oddaljeno od kraja, ker je hčer smrt našla.

Požar. V Rehpergu je pogorela fabrika za papir in celulozo. Pogorelo je tovarniške poslopje s potranskimi hišami. Požarni brambi iz Miklavchofa in Zel. Kaplje sta prepričili večjo nesrečo. Ali škoda je velika; vendar pa je fabrika zavarovna.

Od manevrov. Iz sv. Petra pri Celovcu se nam piše: 10. t. m. dospeli so sem dragonerji števil. 5 iz Dunajskega Novega Mesta, ter ostanejo tukaj do časa, da se bode manever izvršil. Vse hvale vredno, kako se lepo obnašajo slovenski fantji v tujini. Kakor mi je eden podčastnikov zagotovil, da je to posledica tega, ker bivajo že dalje časa med samimi Nemci, kaj se lahko lepega vedenja naučijo. Tudi tukajšnje občinstvo je zelo zadovoljno s slovenskimi fanti. Celovec: 13. t. m. odmarširal je 17. pešpolk od nas na manever proti Mariboru in bodo ostali vojaki iz garnizije do 8. septembra t. l. Ljudstvo zelo pogreša vrle slovenske fante. Bog daj, da se zdravi vrnejo.

Mrtvega našli so gostilničarja Šimon Deixelberger iz Grabja. V gozdu ga je zadela kap.

Smrtni padec. Na nizkih Tavrach v bližini Malnice je padel neki delavec iz skalovja ter bil takoj mrtev.

V Dravo je skočil posestnik Hauser iz okolice Paternjona. Pred kratkim mu je vse pogorelo. Mrliča še niso našli.

Sejmi na Koroškem. 2. avgusta je bil v Sp. Dravogradu živinski sejem. Prignalo se je 512 volov, 327 krav, 102 telic, 4 koze, 2 konja, 4 telet. Promet je bil zelo živahen, cene trdno ednake. Kupcev je bilo veliko iz Labuda, Štajerske in Moravske. — V Rojah je bil živinski sejem 26. julija. Prignalo se je 152 volov, 42 krav, 10 telic, 12 ovac, 1 koza, 17 telet. Promet je bil dober in cene lepe. Kupci so prišli iz Koroške in Češke. — 5. avgusta je bil živinski sejem v Črni. Prignalo se je 60 volov, 35 krav, 10 telic, 177 ovec, 8 koz, 2 konja, 5 telet. Promet je bil lep in tudi cene ne preslabe.

Utonil je v okolici Borovelj kovač Josef Schütz. Kopal se je z dvema tovarišoma, ki ga nista zamogla rešiti.

Po svetu.

Ruski tatovi. Glede razmer na sibirski železnici je bila postavljena posebna komisija. Ali ta komisija je sama poverila čez 10 milijonov rublov. Postavili so pač kozla za vrtnarja.

Iz črnega tabora. V Nisemni na Sicilskem je hotel duhovnik Avila svojo lastno svakinjo posiliti. Ker se je branila, jo je skušal zadaviti. Švinjarja v kuti so zaprli.

Kmetje in orožniki. V vasi Kale na Dalmatinskem je prišlo do pretepa. Prišli so orožniki. V boju je ranil orožnik kmeta Mislov. Nato je napadel orožnika 80 letni oče ranjenega; tudi ta je bil težko ranjen. Zbrala se je potem cela vas, da bi se maščevala nad orožniki. Prišlo je do groznega boja v katerem je bilo 8 kmetov ranjenih. Mislov je že umrl.

Kmet in avtomobil. V svojem listu pripoveduje štajerski pisatelj Rosegger sledečo zanimivo povestico: „Mi psujemo in proklinjamo, ako nas na cesti nadleguje avtomobil; neki kmet iz moje vasi je stvar bolje naredil. Resno je korakal kmetič v nedeljski obleki po blatni cesti, ko zapazi pred seboj avtomobil. Hitro vzdigne dežnik in maha na vse pretege, da bi avtomobil vstavlil. Voznik je mislil, da mu preti nesreča; zato prične počasi voziti in se je končno pri kmetu vstavil. Vprašal ga je, kaj da je. „A nič hudega“, pravi kmet; zahvalim se Vam samo prav lepo, da ste tako počasi vozili; drugače bi mi mojo obleko oškropili. Zdaj pa se le naprej peljite.“ S temi besedami odkoraka kmetič.

Ljubi „Štajerci!“ Nekoč je stari fajmošter izpraševal razna vprašanja iz katekizma pri delitvi spovednih listkov. Naposled je še vprašal: kaj je največji čudež v sedanjem času na svetu? Ker dolgo nič ne odgovori, se zadere iz enega kota stari naročnik „Štajerca“: „Gospod fajmošter; to je, mislim največji čudež, ako bi vi kateremu izmed nas rekli, da more pogrebne stroške plačati do prihodnje sobote, a on bi jih pa že prinesel prvi četrtek in bi Vam se dal po vrhu tringelt...“

gorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Jagodiča. Škode je nad 15.000 K. Požarna kamba iz Slov. Bistrice je preprečila, da bi se požar še nadalje razširil in je rešila veliko premoženja. Posestnik Jagodič ima letos posebno srečo. Oktobra meseca je padel mlajši sin iz rojstva in se ubil; pred tednom dni je utonil mlajši sin in zdaj mu je še pogorelo.

Bik je težko ranil nekega 72 letnega starčka v okolici Radgorca.

Pri vremenskem streljanju je bil viničar v Marnič v sv. Urbanu težko ranjen.

Pod vlak se je vrgel poleg postaje Čmurek mladenič; bil je takoj mrtev. Pravijo, da ga je župnik tako mučil, da je šel v smrt.

Vojak — ropar. 28. p. m. je bila pri posestniku Podčejdu v Zabradavu pri Velenju vesela. Medtem je prišel neki vojak in vprašal za vojak Velenje. Posestnik je vojaka pogostil in vojak je šel sam pot kazati. Na poti pa je vojak posestnika napadel in ropal za denar in uro.

Iz Koroškega.

Iz duhovniških krogov je dobil „Slov. Narod“ listopisa, v katerem potrjuje pisec, kar smo mi že dolgo trdili. Vedno in povsod smo namreč naglašali, da je največja nesramnost koroškemu ljudstvu brezvestno hujskanje, ki ga vodijo politikujoča duhovščina. Zdaj potrjujejo sam koroški duhovnik te besede, ker piše m. dr. tako-le: „— Dobro čutimo in z žalostjo opazamo, kako ona strupena sapa, prihajajoča vedno silnejše čez Karavanke, oni mrzli kleriki preveva kranjsko klerikalno politiko v slovenskega naroda, prevzame tudi polaganje in vedno bolj koroško duhovščino. Odkar nas navladala na Koroškem kranjski od Šušteršiča in vzgojeni, a preganani vihravi in kričavi Brejci z imenom Val. Podgorca.“ — Prosimo, te besede namo mi izmislili; te besede je napisal koroški katoliški duhovnik. Isto mnenje, kakor smo ga mi opetovano naglašali! Res je, da je za klerikalno romanje čez Karavanke silena sapa za Korošce, res je, da sta Brejci in Podgorca grobokopa Korošcev, res je vse to, kar smo vedno naglašali. Dotični duhovnik popisuje pravaše voditelje tako-le: „— V zadnjem napadu Brejčevem se je kaj jasno pokazalo, da se kranjski mračnjak mračnjak, ki se priprav živi med koroškimi Slovenci... Saj je jasno, da je pred kratkim smel na Koroškem razmetno zborovati najzagrizenejši kranjski popl. Lampe.“ — Tudi to je res, vse do pičice.

Tisti Lampe, ki je v volinlem boju opsoval Brejca in Podgorca kakor dva smrkolina, isti Lampe hujsaka zdaj po Koroškem pod protekcijo iz dveh značajnežev. Ni čuda, da se pošteni duhovniki norčujejo iz teh „požrtvovalnih“ voditeljev prvaške stranke. Katoliški duhovnik sam je napisal besedo: „— Kaj bi še nadalje slepo omajili in farbali slovensko javnost, kajti Brejci že davno vedo, kako neodkrita in nevarna je sedanja slov. politika na Koroškem.“ — Isti katoliški duhovnik sam je napisal tudi zlato besedo: „Klerikalizem, oziroma identifikacija narodnostne ideje s klerikalizmom je poguba in grobokop slovenstva na Koroškem... Tako je jasno, da je javkanjem in jokanjem ni ničesar storjeno! Zato pa v boj proti klerikalizmu, v boj proti „Miru“, v boj proti mračnjaku!“

Vabilo! Piše se nam: Kar leze in gre, naj pride v nedeljo dne 25. t. m. v gostilno k „Voglu“ v Št. Primož. Svatonček bi rad faroževal ko bi ga kdo hotel kupiti. — Kupec naj nam samo 500 gl. reči petsto goldinarjev, katere svatonček čudno potrebuje. Le pridite, ljudje! Rad bi prinesel siromak farožev v Št. Primož ker mu je v Št. Vidu pretresno; pa to ne gre. „Freibiera“ čudeži tudi zadosti, saj ga je „Voglov“ „foltek“ in „sodčekov“, prištelal“. Pridejo tudi vsi črnuhi in kožnari, zdaj je solnce vroče!

Toča je pobila v Št. Lorencu (im Gitsch) polja in napravila veliko škodo.

Strala je ubila v Klebachu 3 konje in 3 blapca.

Grazna nezdoda. Dne 4. t. m. vozila sta posestnik J. K. in njegova konkubina iz Celovca v Grabstanz. Na poti proti Sv. Jakobu je spališil konji, udaril je voz ob cesti stoječo kozo, da je ženska s tako silo butnila v drevo,

hoće toraj, da se mu bo bolješ godilo, nego do sedaj, ta naj se ravna po dobrih naukih in njemu se bo reklo, da ni nazadnjaški, marveč napreden kmet. — „Prim. gosp.“

Po dežju. Kdor hoće, da se mu ne vtepe anša tako hitro v vinograd ali v vrt, ta naj zemljo po dežju, ko se je nekoliko osušila, na vrhu prerahlja. Pri pridojem dežju bo popila taka zemlja vsako kapljico v se in voda ne bo odtekla.

Zeleno fižolovo stročje, ki se lahko pari ali pa tudi je okisano, ni samo jako okusna, marveč tudi prav tečna hrana. Do sedaj je bilo stročja (kozel) dovolj, meseca avgusta pa se spomladi posajeni fižol navadno posuši. Da dobimo tudi septembra in oktobra dovolj stročja, priporoča se saditi fižol sedaj. Ako bo v septembru dovolj dežja, imeli bodemo v nekoliko grmih za družino zadosti te izvratne prikuhe. Vsak kmet bi moral posaditi sedajnekoliko fižola. Najboljši je seveda v ta namen taki, ki nima žil.

Solata endivija se prideluje pri nas v precejšnji množini. Po deželi pa je ta rastlina še premalo znana. Solata endivija je treba sedaj presajati v dobro gnojeno zemljo. Ko se solata dovolj razraste, zvezati jo je z ličjem ali s travo v glavo, da srednje listje zbledi. Ko nastopi hujša zima, pobrati je solato ter shraniti v kleti ali vrtnih hišicah. Po zimi je solata endivija skoraj najbolj priljubljena zelenjava. Nikdo naj ne zamudi, nabaviti si in posaditi nekoliko sajenic, ki se dobe mestnih na trgu. Narezljana endivija je bolj priljubljena, nego gladka.

Črv kiseljak, ki raje v grozdju iz jagode v jagodo, pričel je že svoje delovanje. Najbolj napada trte, ki so vzgojene na latnik. Kjer pazimo navrtane ali orumenele jagode, odtrgajmo in vničimo jih. Skoraj gotovo vničimo z njimi tudi kiseljaka. Čim prej opravimo to delo, več kvara se ubranimo.

Mah je na naših travnikih skoraj najhujši plevel. Ta plevel ne zatira samo dobrih travniških rastlin, ampak krađe zemlji tudi vlago. Z vsakim kilom mahu, ki ga nabereimo na travniku, rešimo do 25 kilov piče. Najboljše sredstvo proti mahu je gnojenje in travniška brana. Kdor nima gnojnice, gnoja ali pepela, kupi naj superfosfat in kajnit ali kalijevo sol. Tudi Tomasova žlindra se še lahko rabi mesto superfosfata. Posebno pa priporočamo še, naj se z mahom preobraščeni travniki prevlečejo s travniško brano. Pomočjo te priprave dobimo za majhne novce mnogo sena. Ker je to danes jako drago, je pač slab gospodar oni, ki se ne poslužuje sredstev, s katerimi si zamore povečati dohodek na travniku. Zato kupite vsi gospodarji travniško brano! Osebito jo priporočamo onim kmetovalcem, ki imajo gladke travnike. Z njo je treba prevleči travnik podolgič in povprek in sicer je najboljši čas za to delo takrat, ko je travnik dovolj suh.

Loterijske številke.

Gradec, dne 10. avgusta: 44, 89, 8, 34, 84,
Trst, dne 3. avgusta: 1, 29, 48, 24, 13,

Izjava.

Vsa hudobna razglasila čez gosp. Matevža Pavše, posestnika v Kotu so lažnjiva in izvirajo iz neke škodčelne in surove osebe. Gosp. Pavše je občespoštovan in priljubljen mož, kar podpisana občina potrjuje.

Občinski urad v Prevalju 7/8 1907.

župan:

Pristov m. p.

Kovaški pomočnik

se takoj sprejme pri Antoz Ferencaku, kovaški mojster v Brežicah. 499

2 kovaška učenca

katera imata veselje do kovaškega posla se sprejmeta pri Karl Krantschan, kovaški mojster v Faal pri Mariboru. 528

Trgovski učenec

kateri je z dobrim uspehom ljudsko šolo izvršil, sprejme se takoj Vid Morij, trgovca v Pliherku, Korosko. 514

Trgovski učenec

se sprejme pri Ludvik Krautsdorfer trgovina z mešanim blagom v sv. Duhu pri Poljčanah. 521

Zahvala!

Pri groznemu požaru z dne 20. junija bila so tudi naša poslopja s spravljeno krmo žrtev plamen. Ali bili smo pri ogrski francoski zavarovalni družbi „Franco-hongroise“ po njenemu zastopniku gospodu Joh. Perko v Ptuju proti požaru zavarovani in smo dobili po imenovanemu zastopniku našo odškodnino tako pošteno in hitro izplačano, da moramo omenjenemu zavodu za zadovoljivo izplačilo svojo najboljšo zahvalo izreči. 587

M hovec, Draženavas } dne 11. julija 1907.

Karl Savine m. p. Janez Vuk m. p.

Anton Polenc m. p.

Štefan Vuk m. p. Martin Polenc m. p.

Otvoritev odvetniške pisarne

v Zagrebu, Nikoličeva ulica 4
naznanja

dr. Marjanović Radovan. 544

Graški jesenski sejem

(Grazer Herbstmesse.)
1907.
14. do 22. septembra. 503

Zaloga Radenske slatine (Radener Sauerwasser) na debelo in drobno priporočata posebno gostilničarjem **Brata Slawitsch, trgovca v Ptujju.**

Franz Schönlieb puškar in posestnik v Borovljah na Koroskem, izdelovatelj umetnih pušk, izkušen v c. kr. arsenalu, prevzame tudi vsakovrstna popravila. Priporoča posebno puške na kroglo z legiranim strelom promer covi 93 in 81 mm. Mnogo ilustrirani cenilnik se dobi brezplačno. 549

Oženjen šafer ali oskrbnik

vseh kmetijskih opravil in vinogradstva več, priden delavec išče za mesec novembra službo. — Dopise na Josef Kristovič v Tedobojciah pošta Leskovec pri Ptujju. 523

Mlin

na vrelečno vodo zmiraj jednaka moč po zimi in poleti z 1 orlom zemlje, svinskiimi in govednimi hlevami, vse novo zgrajeno se proda za 3100 goldinarjev. Posvetvo je zelo blizo Ptujja. Več pove Štajerc. 546

Vkraden

543 mi je bil v sredo biotkl črnolakiran, model „Styria“ št. 13377, sedlo je bilo z drotom zvezano. Kdor zasledi tata naj javi žandarjam in mu plačam jaz zato 20 kron. Franc Znidarič v Sobotinah pri sv. Marku.

Pekovskega učenca

sprejme se takoj pri G. Gornšek v Jurovcih pri Ptujju. 542

Hišni kovač

558 se sprejme pri g. Franz Gleinschle-u v Twimbergu na Koroskem.

Učenec

za pekarijo, se takoj sprejme pri g. Jos. Achleitner-ju pekovski mojster v Celju 520

Čevljarski učenec

se takoj sprejme pri Mihael Martschitsch, izdelovatelj čevljarskega blaga v Ptujju, Florianigasse, št. 6 551

Viničar

4-3 ali 4 pomožnimi osebami se sprejme za 3 orle veliki vinograd. — Lona je 100 K in most. 1 krava nekaj polja in dva kakor tudi 50 vinarjev lona na dan za posebna opravila. Pri Joh. Kraus Ehrenhausen. 512

Namesto 18 kron samo 8 kron

Krasne Anker Rem. ure za spode iz Gloria srebra

Namesto 18 K samo 8 K s tremi močnimi lepogviranimi pokrovi, 10 lamenčkov, natanko izdelane, se pošiljajo po poštnim povzetju za samo 8 K in se vsakemu kupcu prida 3 letna pisarna garancija

H. WEISS

tovarna za ure Dunaj Sechshaus/S

Pozor!

Prostovoljna požarna bramba v Pekrah pri Mariboru, proda eno po starem sistemu izdelano, drugače pa še dobro ohranjeno brigalnicu. Vse natančneje se izve pri poveljstvu požarne brambe Freiw. Feuerwehr in Pöckerei bei Marburg. 530

Vrli mlinar

se sprejme v večji valčni mlin. Poudarje naj pošljejo samo taki kateri imajo daljšasne spričevala na upravništvo „Štajerca“. 540

Kdor si hoče napraviti dobro

domačo pijačo

ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na tvrdko:

G. F. Schubert Gradec, Murplatz 10.

Za 16 do 20 krav in 10 do 15 telet se sprejme priden oženjen 553

majer ali oskrbnik

kakor tudi priden volar za graščico na Spodn. Koroskem, katere naslov se izve pri „Štajerca“. 554

Ura z verižico samo 2 K.

Šlezjska eksportna hiša je nakupila veliko nr in jih razpošilja: eno prekrasno, pozlačeno 36 ur natančno idočo anker-uro z lepo verižico samo 2 K, obenem se pisмено tri leta jamči. Po poštnem povzetju razpošilja prusko-šlezjska eksportna hiša F. Windisch, Krakov, Nr. Uj64. Opomba: Za neugajajoce se denar vrne. 554

Konjski hlapec

zanesljiv trezen, priden in dober kočijaž sprejme se v večji trgovinski hiši. Kje? se izve v upravništvu „Štajerca“. 556

Prodajalka

nemškega in slovenskega jezika zmožna, katere bi tudi pri hišnih opravilih pomožna bila, se takoj sprejme pri

Johann Jellenz, trgovina z usnjem v Celju. 558

Trgovski učenec

kateri je z dobrim uspehom šolo izvršil se takoj sprejme pri

M. Löschnigg-u, trgovina z mešanim blagom v Rogaški Slatini. 563